

Härnösands kommuns revisorer

Till
Skolnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2026-03-05

Revisionsrapport ”Granskning av grundskolans måluppfyllelse”

Azets Revision & Rådgivning har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av skolnämndens styrning för att elever i grundskolan ska kunna nå målen för utbildningen, det vill säga uppfyller de betygskriterier som minst ska uppnås och blir behöriga till gymnasieskolan.

Revisionen önskar att skolnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 12 juni 2026. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, Azets Revision & Rådgivning (mailadress lana.medin@azets.com) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Maria Öberg
Ordförande

Lillemor Andersson
1:e vice ordförande

Samuel Möller
2:e vice ordförande

Granskning av grundskolans måluppfyllelse

Rapport

Härnösands kommun

2026-03-05

Antal sidor: 19

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
3	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
3.1	<i>Avgränsning</i>	5
4	Revisionskriterier	6
5	Metod	6
6	Resultat av granskningen	7
6.1	<i>Kunskapsresultat</i>	7
6.2	<i>Resurser</i>	9
6.2.1	Bedömning	11
6.3	<i>Särskilt stöd</i>	11
6.3.1	Bedömning	15
6.4	<i>Systematiskt kvalitetsarbete</i>	15
6.4.1	Bedömning	17
6.5	<i>Förelägganden</i>	17
6.5.1	Bedömning	18
	Samlad bedömning och rekommendationer	19

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att bedöma om skolnämndens styrning är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen, det vill säga uppfyller de betygskriterier som minst ska uppnås och blir behöriga till gymnasieskolan. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att skolnämndens styrning av grundskolan endast delvis är ändamålsenlig för att eleverna ska kunna nå målen för utbildningen.

Utifrån en nyligen fastställd resursfördelningsmodell och intervjuer framkommer att kommunen har en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Det görs genom en kvantitativ modell som beaktar både socioekonomiska faktorer och skolenheters totala elevantal. I intervjuer framkommer dock att resurstillgången inte bedöms motsvara behoven. Vi konstaterar dock att kostnaden per elev är hög samtidigt som måluppfyllelsen är låg. Vi ser en betydande risk för att resurserna används ineffektivt med negativa konsekvenser på elevernas måluppfyllelse.

I intervjuer framkommer vidare att alla elever i behov av särskilt stöd inte får insatser i rätt form eller omfattning. Många elever uttrycker i Skolinspektionens enkät att de inte får den hjälp som de behöver. Elevhälsans bedöms inte i alla delar inte motsvara behoven. Nämnden har dock inrättat en resursskola för de elever som har extraordinära stödbehov.

Huvudmannen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i vilket elevernas måluppfyllelse följs upp. Dokumentationen innehåller i hög grad redovisning av resultat och i mindre grad analyser av de resultat som redovisas även om det också refereras till insatser som görs på enhetsnivå främst i matematik och svenska/svenska som andraspråk.

Noteras att våra bedömningar baseras på det material som har erhållits, vilket inte motsvarar allt material som vi efterfrågade vid inledningen av vår granskning och som vi förväntar oss bör finnas, se även vår första rekommendation.

I det följande kapitlet redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

<div style="display: flex; justify-content: space-around; width: 100%;"> Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja </div> 	
Revisionsfråga	Bedömning
Fördelas resurser till skolenheterna med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?	I allt väsentligt
Får elever i behov av särskilt stöd, det stöd som de behöver?	Endast delvis
Bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån kunskapsmålen för utbildningen?	Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi skolnämnden att:

- säkerställa att upplysningar som behövs för revisionsarbetet lämnas till revisorerna. (12 kap. 9 § KL)
- säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det på det sätt och i den omfattning som behövs. (3 kap. 9–11 §§ SkoL)
- säkerställa tillgång till elevhälsans samtliga insatser vid samtliga skolenheter och till en omfattning som gör att elevhälsan främst kan vara förebyggande hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § SkoL)
- stärka det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå vad gäller analys och åtgärder att vidta samt besluta om uppföljning av särskilt utvalda områden. (4 kap. 3, 5-6 och 7 §§ SkoL, Skolverkets allmänna råd *Systematiskt kvalitetsarbete*, SKOLFS 2012:98).

2 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att bedöma om skolnämndens styrning är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen, det vill säga uppfyller de betygskriterier som minst ska uppnås och blir behöriga till gymnasieskolan. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Det av Skolverket finansierade forskningsprojektet ”#jagmed” konstaterar att skolmisslyckande och avbrutna studier inte bara är ett personligt misslyckande eller skolmisslyckande utan leder också till förluster på samhällsnivå.

Genom en systematisk uppföljning av grundskolans resultat och analys av desamma får nämnden god kunskap om verksamheten och underlag för att vidta adekvata åtgärder för högre måluppfyllelse. Vid identifierade brister ska adekvata och riktade insatser vidtas. Om detta brister riskerar måluppfyllelsen att försämrans och elevernas förutsättningar försvåras både vad gäller vidareutbildning och att få arbete.

Utifrån den långsiktigt negativa trenden och den låga måluppfyllelsen efter läsåret 2024/2025 i grundskolans årskurs 6 och årskurs 9 bedömer revisorerna efter risk- och väsentlighetsanalys att skolnämndens styrning bör granskas. Den bristande måluppfyllelsen ska också ställas mot en högre kostnad per elev i förhållande till rikets, kommungruppens och liknande kommuners genomsnitt.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Granskningen har syftat till att översiktligt bedöma om skolnämndens styrning av grundskolan är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan ska kunna nå målen för utbildningen.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Fördelas resurser till skolenheterna med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?
- Får elever i behov av särskilt stöd, det stöd som de behöver?
- Bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån kunskapsmålen för utbildningen?
 - Vidtas åtgärder om det finns brister i verksamheten?
- Har skolnämnden under åren 2024 och 2025 fått förelägganden, förelägganden vid vite eller annan kritik inom området av Skolinspektionen?

3.1 AVGRÄNSNING

Granskningen har omfattat grundskolan.

4 REVISIONSKRITERIER

Granskningen har utgått från nedanstående revisionskriterier:

- 6 kap. 6 § och 12 kap. 9 § kommunallagen (2017:725)
- 2 kap 8 och 8 b och 25 §§, 3 kap. 8 § 3 stycket, 4 kap. 3, 5–6 och 7 §§ skollagen (2010:800)

5 METOD

Granskningen har genomförts genom studier av offentlig statistik vad gäller kunskapsresultat, Skolinspektionens skolenkät och kommuninterna dokument såsom resursfördelningsmodell, kvalitetsrapporter och protokoll samt genom intervjuer med ordförande och vice ordförande i skolnämnden, verksamhetschef grundskola samt urval av rektorer, lärare och representanter för elevhälsan.

I rapporten har kunskapsresultaten i kommunens grundskolor, utifrån tillgänglig offentlig statistik, under de senaste åren översiktligt redovisats och jämförts med rike, kommungrupp och liknande kommuner.

De bedömningar som avlämnats i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av skolnämndens ordförande, förvaltningschef, verksamhetschef grundskola och anpassad grundskola samt enhetschef elevhälsan.

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

6.1 KUNSKAPSRESULTAT

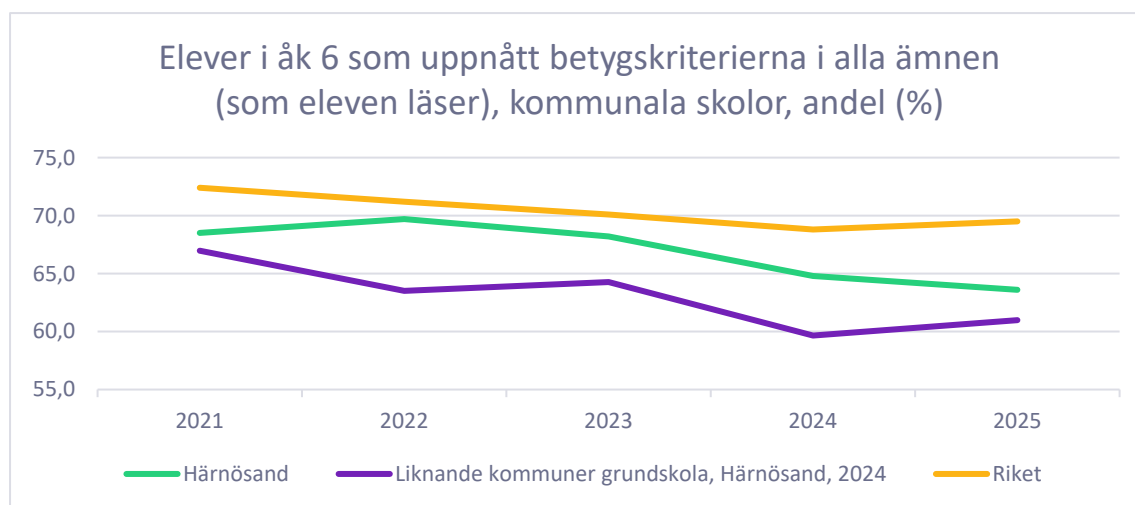
Nedan ser vi resultatet efter årskurs 6 (godkänd i alla ämnen) från och med läsår 2014/2015 till och med 2024/2025.

Kolada, SKR

Av diagrammet framgår att målpuppfyllelsen har en negativ trend och var för läsåret 2024/2025 på den lägsta nivån under mätperioden. Läsåret 2024/2025 uppnådde 63,6 procent av eleverna betygsriterierna i alla ämnen i årskurs 6. Det senaste läsåret låg flickornas och pojkarnas målpuppfyllelse i paritet med varandra. Åren dessförinnan var pojkarnas målpuppfyllelse omkring 5–10 procentenheter lägre än flickornas.

Nedan jämförs målpuppfyllelsen i Härnösands kommun med rikets genomsnitt och genomsnittet för de kommuner¹ som mest liknar Härnösands kommun inom området grundskola.

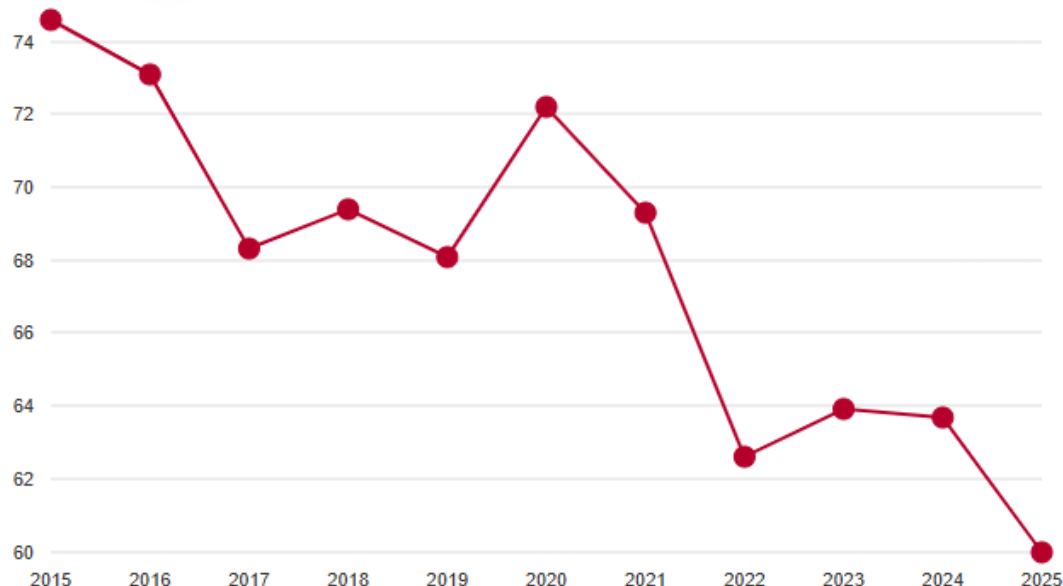

Kolada, SKR

¹ Avesta, Ljungby, Kiruna, Oskarshamn, Sjöbo, Söderhamn och Östhammar

Av diagrammet ovan framgår att trenden är negativ även hos jämförelseobjekten. Läsåret 2024/2025 lämnande alltså närmare 64 procent av eleverna i Härnösand årskurs 6 med godkända betyg i alla ämnen. Genomsnittet i riket var närmare 70 procent.

Nedan ser vi resultatet efter årskurs 9 (godkänd i alla ämnen) från och med läsår 2014/2015 till och med 2024/2025.

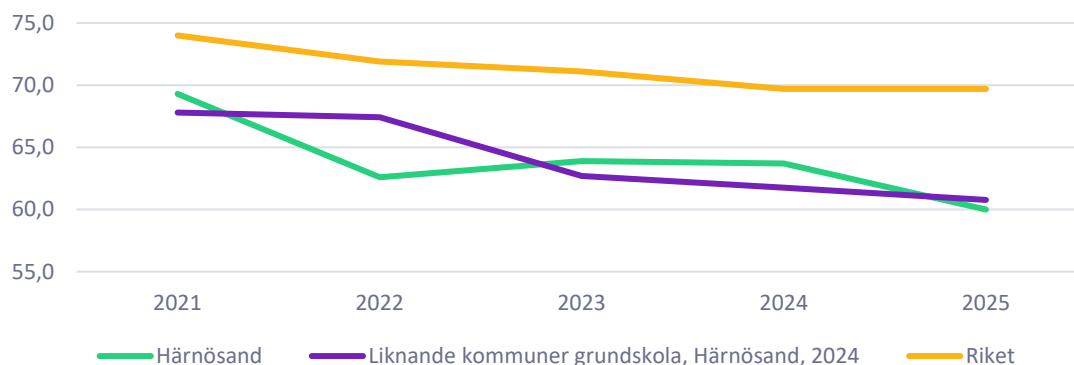

Kolada, SKR

Av diagrammet framgår att målluppfyllelsen ligger i en negativ trend och var läsåret 2024/2025 på den lägsta nivån under mätperioden. Läsåret 2024/2025 uppnådde 60 procent av eleverna betygskriterierna i alla ämnen i årskurs 9. Liksom målluppfyllelsen i årskurs 6 låg flickornas och pojkarnas målluppfyllelse i paritet med varandra 2024/2025. Åren dessförinnan uppnådde flickorna med ett par undantag en högre målluppfyllelse än pojkarna.

Nedan jämförs målluppfyllelsen i Härnösands kommun med rikets genomsnitt och genomsnittet för de kommuner² som mest liknar Härnösands kommun inom området grundskola.

Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)

Kolada, SKR

² Avesta, Ljungby, Kiruna, Oskarshamn, Sjöbo, Söderhamn och Östhammar

Av diagrammet ovan framgår att trenden är negativ även hos jämförelseobjekten. Läsåret 2024/2025 lämnande alltså 60 procent av eleverna i Härnösand årskurs 9 med godkända betyg i alla ämnen. Genomsnittet i riket var närmare 70 procent.

Nedan ser vi i tabellform kunskapsresultaten efter årskurs 9 (andel elever godkända i alla ämnen, andel elever behöriga till yrkesprogram och genomsnittligt meritvärde) efter läsåret 2024/2025 i Härnösands kommun i jämförelse med genomsnittet i riket, kommungruppen och i gruppen liknande kommuner grundskola.

Årskurs 9	Andel som uppnått betygsriterierna i alla ämnen (%)	Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Genomsnittligt meritvärde, kommunala skolor
Härnösand	60,0 %	73,5 %	207,7
Kommungrupp ³	66,0 %	80,1 %	214,3
Liknande kommuner	60,8 %	75,9 %	207,7
Riket	69,7 %	82,5 %	223,5

Kolada, SKR

Av statistiken ovan kan vi se att andelen elever som uppnått betygsriterierna i alla ämnen var lägre i Härnösand. Detsamma gällde andel behöriga till yrkesprogram. Genomsnittligt meritvärde låg i paritet med liknande kommuner, men lägre i jämförelse med kommungrupp och rike. I förhållande till kommunens socioekonomiska struktur visar uppgifter från Kolada att en något lägre andel av eleverna 2024, i förhållande till ett statistiskt beräknat värde uppnådde betygsriterierna i alla ämnen.

6.2 RESURSER

”Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas” enligt 1 kap. 9 § skollagen. Detta betyder att eleverna ska ges förutsättningar att nå så långt som möjligt och att de elever som av olika skäl har det svårt att nå målen i skolan, till exempel av socioekonomiska skäl eller för att de har ett annat modersmål än svenska, ska kompenseras. Likvärdig utbildning handlar alltså inte om att resurserna ska fördelas lika, utan att ”hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov”. (Lgr11, p1). Detta är skolans kompensatoriska uppdrag. Kommuner ska enligt 2 kap. 8 b § SkoL ”fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov”.

”Huvudmannen bör ha rutiner för att regelbundet säkerställa att skolenheterna har tillräckliga resurser för att uppfylla de krav som ställs i lagar och andra föreskrifter i fråga om extra anpassningar och särskilt stöd”. (Skolverkets allmänna råd, SKOLFS 2022:334, om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram)

³ Mindre stad/tätort

Av uppgifter i Kolada framgår att genomsnittskostnaden för en grundskoleelev i Härnösand kommun år 2024 var 154 347 kronor, vilket var drygt 12 500 kronor högre än året före.

Nedan görs en jämförelse med genomsnittlig kostnad i kommungruppen och för rikets samtliga huvudmän.

2024	Totalt (tkr)	Lokaler och inv.	Undervisn.	Skolmål-tider	Lärverktyg, utrumm	Elevhälsa	Övr ⁴
Härnösand	154 347	27 018	82 566	9 220	3 396	6 986	25 162
Kommungrupp	139 133	22 913	76 887	7 994	5 744	5 161	20 434
Liknande kommuner	144 976	28 723	79 603	7 776	6 086	4 786	18 003
Riket	142 927	24 913	79 115	7 963	5 999	5 053	19 883

Kolada, SKR

Av uppgifterna ovan kan vi se att den genomsnittliga kostnaden per elev i Härnösand är högre i jämförelse med jämförelseobjekten. Det gäller framförallt kostnaderna för skolmål-tider och övriga kostnader. Kostnaderna för lärverktyg är lägre.

Nettokostnadsavvikelsen för grundskolan uppgick år 2024 till 9,9 procent⁵ vilket innebär att den faktiska kostnaden för hemkommunens grundskolor är högre än statistiskt förväntat utifrån bland annat barn med utländsk bakgrund, skolstruktur och befolkningsutveckling. Det höga kostnadsläget förklaras i intervjuer bero på att det i kommunen finns många små skolenheter. I ett par intervjuer framförs att förutsättningar att bedriva en god undervisning under de senaste åren har försämrats genom personalneddragningar och större klasser.

I Härnösand kommun fördelas resurser till skolenheterna primärt med ett grundbelopp⁶ per elev som varierar mellan årskurserna. Lägst är grundbeloppet i årskurserna 4 och 5 och högst i årskurserna 6–9.

Av nämndens protokoll framgår att en utredning av gällande resursfördelningsmodell genomfördes under år 2025 och redovisades tillsammans med ett förslag till ny modell för nämnden. Nämnden beslutade att anta den nya resursfördelningsmodellen som började gälla från den 1 januari 2026. Av beslutet framgår att 8,5 procent av grundbeloppet ska omfördelas utifrån socioekonomiska faktorer. Omfördelningen ska bygga på SCB:s riksmo- dell. Nämnden beslutade också att den socioekonomiska resursfördelningsmodellen årligen ska utvärderas inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet.

⁴ Avser bl.a. administration, kompetensutveckling samt kostnader för studie- och yrkesvägledare och elevassistenter.

⁵ Nettokostnadsavvikelsen för år 2023 var 9,2.

⁶ Beslut om grundbelopp per årskurs för 2025 2024-12-30 § 144 och för 2026 2025-11-06 § 105 och 2025-12-18 § 118

Av intervjuer framgår att resursfördelningen i Härnösand kommun är förhållandevis ny och att det är svårt att utvärdera den efter kort tid. Den socioekonomiska omfördelningen upplevs som mindre skarp, däremot beaktas de utmaningar som landsbygdsenheter med få elever har. Intervjuade skolledare bedömer att de inte har ägt sin budget utan tvingats förankra beslut upp i organisationen. Budgetansvaret för ett antal områden, till exempel skolmåltider, har under senare år flyttats från rektorerna. När krav på ekonomiska nerdragningar har ställts upplever inte rektorerna att dessa nu externa kostnader har minskat i paritet, vilket inneburit att nerdragningar drabbat skolans kärnverksamhet hårdare. Det ekonomiska stödet till rektor har upplevts som bristfälligt, men att det under året har blivit bättre.

6.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att resurser i allt väsentligt fördelas till skolenheterna med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov.

Vi bygger vår bedömning på kommunens relativt nya resursfördelningsmodell som beaktar skolenheternas socioekonomiska sammansättning och i delar förutsättningar för små skolenheter att bedriva en likvärdig utbildning som större skolenheter.

Vi konstaterar dock att kostnaden per elev är hög samtidigt som målluppfyllelsen är låg. Vi ser en betydande risk för att resurserna används ineffektivt med negativa konsekvenser på elevernas målluppfyllelse.

6.3 SÄRSKILT STÖD

”Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd”, enligt 3 kap. 7 § skollagen. Beslut om särskilt stöd fattas av rektor. Huvudmannen ansvarar dock för att rektor har förutsättningar att besluta om särskilt stöd och att arbetet med särskilt stöd i övrigt fungerar på skolenheterna.

Skolinspektionen genomför en gång per år en skolenkät. Varje enkätomgång omfattar hälften av landets skolor och varje skolhuvudman deltar med sina skolor vartannat år. I skolenkäten tillfrågas elever i årskurs fem och årskurs åtta, undervisande lärare och vårdnadshavare om bland annat anpassning efter elevens behov, kränkande behandling samt elevhälsa. Skolinspektionens senaste enkätundersökning i Härnösand kommun genomfördes vårterminen 2025. För denna granskning är elevernas i årskurs 5⁷ och 8⁸ samt undervisande lärares syn på inspektionens frågor om stöd och särskilt stöd intressanta.

⁷ Svarsfrekvens 95 %

⁸ Svarsfrekvens 81 %

I tabellen nedan redovisas elevernas samlade svar på frågor om stöd. Den första uppgiften i varje ruta visar medelvärdet⁹ i Härnösand kommun och den andra uppgiften medelvärdet i enkätomgången.

Stöd	Årskurs 5 ¹⁰	Årskurs 8 ¹¹
Hur ofta förklarar lärarna vad du ska göra på lektionerna så att du förstår?	7,6 / 8,0	6,0 / 7,2
Hur ofta får du den hjälp du behöver under lektionerna?	7,0 / 7,5	5,6 / 6,7
Hur ofta tycker du att skolarbetet är alldeles för svårt?	6,1 / 6,7	5,2 / 5,8
Tycker du att du får den hjälp som du behöver från skolan för att klara skolarbetet?	6,9 / 7,4	4,8 / 6,0

Skolinspektionen, skolenkät vårterminen 2025 – elever i årskurs 5 och 8

Av uppgifterna ovan kan vi se att eleverna i årskurs 5 och årskurs 8 svarar mer negativt på frågor om stöd. Hälften av eleverna i årskurs 8 menar att de "till viss del" eller "inte alls" får den hjälp som de behöver från skolan¹². I intervjuer med rektorer framgår att de negativa elevsvaren på vissa enheter har analyserats och samtal har förts med eleverna.

En arbetsgrupp inom den centrala elevhälsan i Härnösands kommun har tagit fram *Rutiner för dokumentation av extra anpassningar och särskilt stöd*. Av rutinerna framgår hur arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd ska bedrivas och dokumenteras. I digitala system finns stödmaterial och mallar, vilka vi har tagit del av. Av rutinen framgår också hur insatser och beslut ska dokumenteras.

För elever som är i behov av extraordinärt stöd finns *Rutin för ansökan om placering i resursskola*. I Härnösands kommun finns sedan höstterminen 2023 två kommunala resursskolenheter för elever med diagnoser inom autismspektrum. De är placerade vid Brunne skola för årskurser 1–6 och Hedda Wisingskola för årskurserna 7–9. Vid Brunne skola är åtta elever inskrivna och vid Hedda Wisingskola närmare 20 elever. Resursskolorna upplevs av flera respondenter vara viktiga för att möta vissa elevers specifika behov. Platserna bedöms dock inte räckta till. Verksamhetschefen påtalar att resursskolan är en bra insats för de elever som inte har kunnat tillgodogöra sig undervisningen med annat stöd eller särskilt stöd.

⁹ Medelvärdet hamnar på en skala mellan 0–10, där 10 innebär att respondenterna anger det mest positiva påståendet och 0 det mest negativa påståendet. Däremellan finns ytterligare två alternativ. Ett högt värde är alltid eftersträvanvärt även om påståendet är negativt formulerat.

¹⁰ Svarsfrekvens 58%, observera en låg svarsfrekvens

¹¹ Svarsfrekvens 83%

¹² 35% av eleverna anger "till viss del".

För arbetet inom barn- och elevhälsan finns en *Huvudmannaplan*. Planen är beslutad av skolnämnden.¹³ Av planen framgår att elevhälsan är organiserad på två nivåer dels central nivå dels enhetsnivå. På central nivå, underställda enhetschef för central elevhälsa, är kuratorer skolpsykologer, skolsköterskor samt specialpedagogiskt team organiserade. I kommunen finns också logoped, som också är centralt placerad. På lokal nivå, underställda rektor, är övriga speciallärare och specialpedagoger organiserade. Kuratorer och skolsköterskor har dock sin arbetsplats på en eller flera skolenheter. På enhetsnivå leds elevhälsans samtliga insatser av rektor inom ram för elevhälsoteam (EHT). Regelbundet genomförs också elevhälsomöten (EHM) som inkluderar all skolpersonal runt eleverna. I intervjuer framgår att det vid varje enhet finns tillgång till elevhälsa, men tillgången på elevhälsans omfattning upplevs inte i alla delar motsvara behoven.

Både verksamhetschef och elevhälsochef menar att en centraliserad elevhälsa ger goda förutsättningar för en mer likvärdig elevhälsa vid små och stora skolenheter. I huvudsak fördelas insatserna efter elevantal, men även specifika behov vid enheterna beaktas vid fördelning av den centrala elevhälsans resurser. På små skolenheter finns dock elevhälsa bara på plats en halvdag i veckan, medan den på större enheter dagligen är på plats och i förekommande fall med öppna mottagningar. Det är inte likvärdigt, påpekar ett par respondenter. Det finns tillgång till tre psykologer, men psykologernas insatser bedöms i huvudsak vara åtgärdande, inte förebyggande eller hälsofrämjande. Elevhälsochefen framför att det pågår en diskussion om att förändra arbetsbeskrivningarna för psykologerna så att samtliga psykologer får i uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. På skolenheterna finns det i huvudsak speciallärare eller specialpedagoger. Flera respondenter menar dock att omfattningen av deras tjänster inte räcker för att möta elevernas behov.

För att stödja elevernas målluppfyllelse, skolenheters och välbefinnande samverkar elevhälsan med socialtjänsten och i någon mån regionens primärvård i olika fora.

¹³ SN 2024-02-05

I tabellen nedan redovisas undervisande lärares samlade svar på frågor om särskilt stöd. Den första uppgiften visar medelvärdet¹⁴ i Härnösand kommun och den andra uppgiften medelvärdet i enkätomgången.

Särskilt stöd	Undervisande lärare ¹⁵
Tycker du att extra anpassningar ges skyndsamt till de elever som riskerar att inte klara skolarbetet?	6,2 / 6,3
Tycker du att skolan utreder behovet av särskilt stöd skyndsamt när extra anpassningar inte är tillräckliga?	5,6 / 5,7
Tycker du att skolan ger stöd i enlighet med de behov som utredningar om särskilt stöd visar?	5,5 / 5,7

Skolenkäten för undervisande lärare våren 2025, Skolinspektionen

Av uppgifterna ovan kan vi se att undervisande lärare i Härnösands kommun svarar i paritet med genomsnittet för enkätomgången på frågor om särskilt stöd. Omkring två av fem lärare anger dock i enkäten att skolan "till viss del" eller "inte alls" utreder behovet av särskilt stöd skyndsamt när extra anpassningar inte är tillräckliga. Detsamma gäller frågan om stöd ges i enlighet med det behov som utredningar om särskilt stöd visar¹⁶.

Lokalerna är, enligt intervjuade rektorer, i olika grad ändamålsenliga. På vissa enheter är det mycket trångt, vilket påverkar både lärarnas arbetsmiljö och elevernas förutsättningar att få undervisning i goda lärmiljöer såsom grupprum eller på andra sätt anpassade lärmiljöer. Stora klasser och trångboddhet påverkar också elevernas trygghet och studiero negativt, enligt ett par respondenter. På andra enheter finns det utmaningar vad gäller förflyttningar mellan olika skolhus.

I intervjuer framgår att elever i behov av särskilt stöd får det, men inte alltid i den form eller den omfattning som de skulle behöva. Ovan har redovisats bilden av att den specialpedagogiska resursen inte räcker till. Respondenter anger att särskild bedömning av elevers kunskapsutveckling görs enligt lag i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3, men att insatser inte fullt ut kan göras för att stödja de elever som behöver det för att nå kraven. Det framgår också att det på vissa enheter saknas kompetens för specialpedagogiskt stöd inom antingen matematik eller svenska (läs- och skrivutveckling). Inte heller finns det, enligt respondenter, förutsättningar att starta upp särskilda undervisningsgrupper vid samtliga enheter även om behov finns.

¹⁴ Medelvärdet hamnar på en skala mellan 0–10, där 10 innebär att respondenterna anger det mest positiva påståendet och 0 det mest negativa påståendet. Däremellan finns ytterligare två alternativ. Ett högt värde är alltid eftersträvarsvärt även om påståendet är negativt formulerat.

¹⁵ Svarsfrekvens 78 %

¹⁶ 32% av respondenterna angav "till viss del"

6.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att elever i behov av särskilt stöd endast delvis får det särskilda stöd som de behöver.

Vi bygger vår bedömning på elevernas måluppfyllelse, skolenkäter som visar att många elever upplever att de inte får det stöd som de behöver samt intervjuer. Den kontinuerligt låga måluppfyllelsen indikerar att huvudmannen brister i sitt kompensatoriska uppdrag och att elever i behov av särskilt stöd inte får det i den form eller den omfattning som de skulle behöva.

Vi bedömer att huvudmannen har vidtagit åtgärder för att ge elever i behov av extraordinära stödinsatser likvärdiga förutsättningar att få det stöd som de behöver i form av inrättande av resursskolor. Vi bedömer emellertid att åtgärderna inte är tillräckliga och vi ser en risk för att grundskolans resurser inte används effektivt. Det gäller den pedagogiska personalens förutsättningar att möta elevernas behov av ledning och stimulans och i förekommande fall extra anpassningar och för rektorer att besluta om särskilt stöd i den form och omfattning som eleverna behöver.

Kostnaden per elev för elevhälsa är i Härnösand förhållandevis hög, se tabell under avsnitt 6.2. Vi finner det ändå inte säkerställt att det vid varje skolenhet finns tillgång till en samlad elevhälsa som främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

6.4 SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE

Bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete i förskola och skola finns i 4 kap. skollagen. I lagen framgår att arbetet ska bedrivas på huvudmann- och enhetsnivå och ska bestå av planering, uppföljning och analys. Utifrån analysen ska insatser i syfte att utveckla utbildningen vidtas. Arbetet ska utgå från målen för verksamheten som formuleras i lag, förordningar och andra styrdokument. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Skolnämnden beslutade vid sitt sammanträde i april 2025 att anta mål för år 2026. Ett mål lyder: "Alla barn och elever, både flickor och pojkar, kvinnor och män, ska erbjudas en utbildning av hög kvalitet som skapar goda möjligheter för utveckling, lärande och tillämpning av kunskap och värden."¹⁷ Vid sammanträdet gavs också nämnden information om kvalitetsdialog med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket samt om målstyrning.

Enligt nämndens presidium dokumenteras och redovisas huvudmannens systematiska kvalitetsarbete vid tre tillfällen per år utifrån tre olika fokusområden. I samband härmed genomförs kvalitetsdialoger i vilka hela nämnden deltar. Presidiet framför att nämnden också följer upp verksamheten genom verksamhetsbesök och intern kontroll.

¹⁷ SN 2025-04-02 § 29

I *Delårsrapport 2025* görs uppföljning och prognos av målluppfyllelse av 2025 års mål om "en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero/omsorg. Elevernas upplevelse av trygghet upplevs som en styrka medan arbetet med studiero och mot kränkande behandling är utmanade.¹⁸ Orsakerna analyseras inte, men det framgår av rapporten att åtgärder för att stärka systematiken i arbetet med studiero och kränkande behandling planeras. I en kommentar redovisas vilka insatser som görs. I en bilaga redovisas resultat av bland annat lärares och elevers svar på frågor i Skolinspektionens skolenkät. Kommentarer lämnas, men svaren analyseras inte.

Delårsrapporten innehåller också uppföljning utifrån målen om "en utbildning av hög kvalitet som ger varje barn och elev, såväl flickor som pojkar, goda möjligheter till utveckling och lärande". Efter en kort redovisning i löpande text av målluppfyllelse i årskurs 3, 6 och 9 beskrivs "nyckelaktiviteter" inom främst matematik och svenska/svenska andraspråk som ska bidra till att stärka utbildningens kvalitet. Av kommentarer framgår att "grundskolan bedriver ett strukturerat arbete med screening, analys och riktade stödinsatser".¹⁹ I en bilaga redovisas kunskapsresultat. I bilagan redovisas ingen analys.

Även resultat av intern kontroll redovisas i delårsrapporten. Bland annat framkommer att risken att screeningresultat inom matematik och svenska inte följs upp har kontrollerats och grönmarkerats. Delårsrapport 2025 godkändes av skolnämnden vid sammanträdet i oktober 2025.²⁰

Under år 2025 behandlade skolnämnden uppföljning inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet vid följande tillfälle:

- 2025-06-04 trygghet och studiero samt brottsförebyggande insatser och trygghetsvandringar. Nämnden beslutar att lägga informationen med godkännande till handlingarna.
- 2025-12-18 verksamhet och resultat vid resursskolorna. Nämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.
- 2025-12-18 grundskolan: insatser för matematik, språk, närvaro, screeningplan samt målluppfyllelse och utmaningar. Nämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Intervjuade lärare informerar om att de kontinuerligt följer upp elevernas kunskapsutveckling. Det görs i screeningar och prognoser av målluppfyllelse. Vid varje terminsslut analyseras elevernas målluppfyllelse inom arbetslagen och lärarna beslutar om åtgärder för att möta identifierade behov, utifrån de förutsättningar som de har. Rektorer kan i delar omfördela resurser inom enheten. Utifrån de stora grupper som finns i kommunen och elevernas behov av stöd vore ett tvåläraresystem önskvärt, enligt lärarna. Då skulle lärarna kunna anpassa undervisningen utifrån de behov som gruppen har och elever i behov av stöd i högre grad få det av lärarna och inte av personal utan lärarutbildning.

¹⁸ *Delårsrapport 2025*, sid. 10

¹⁹ *Delårsrapport 2025*, sid. 12

²⁰ Skolnämnden 2025-10-02 § 93

Kommunens centrala elevhälsa utvärderar enligt uppgift kontinuerligt sitt arbete. Sedan drygt ett år tillbaka görs en övergripande analys av skolsköterskornas hälsosamtal, vilka berör frågor såsom mående, fysisk aktivitet och kränkande behandling. I en skriftlig rapport dokumenteras analysen och ”framåtsyftande tankar”. Representanter för elevhälsan menar att denna uppföljning i högre grad skulle kunna användas som stöd för övergripande beslut om insatser för att möta elevernas behov. I intervjuer framgår vidare att huvudmannen skulle kunna stärka styrningen genom beslut om mer gemensamma arbetsätt, till exempel lägsta nivå på lärmiljö, gemensamma trygghetsenkäter och närvarohantering.

Skolnämnden beslutade vid sitt sammanträde i december 2024 att uppdra åt förvaltningschefen att ”med fokus på en pedagogisk hållbar verksamhet och en ekonomiskt hållbar lokallösning” förbereda förslag på en komprimerad skolorganisation.²¹ Förvaltningschefen rapporterade nuläget i den pågående utredning om skolstrukturen i april 2025.²² Ärendet bordlades vid sammanträdet i juni 2025.²³ I intervjuer framgår att ärendet fortsatt är bordlagt.

6.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att det endast delvis bedrivs ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete utifrån kunskapsmålen för utbildningen.

Vi bygger vår bedömning på information i delårsrapport och från intervjuer. Vi konstaterar att huvudmannen följer upp elevernas resultat efter årskurs 3, 6 och 9. Fokus i uppföljningen ligger på matematik och svenska. Det är positivt att det refereras till skillnader i måluppfyllelse mellan flickor och pojkar, men ingen redovisning görs av måluppfyllelse per skolenhet för att kunna identifiera eventuella brister i likvärdighet.

Vi bedömer att det finns brister i huvudmannens analys av måluppfyllelse och åtgärder att vidta. Den analys som görs är i huvudsak beskrivande. Orsaker till bristande måluppfyllelse identifieras inte. Utifrån elevernas låga måluppfyllelse är det viktigt att huvudmannen analyserar orsaker och identifierar åtgärder på huvudmannanivå som ger rektor och personal bättre förutsättningar för ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd. På enhetsnivå ser vi att det vidtas åtgärder. Brister i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete gör att huvudmannen inte får tillgång till den information som krävs för att kunna besluta om adekvata åtgärder för utveckling av utbildningen eller i förekommande fall kunna åtgärda brister i verksamheten.

6.5 FÖRELÄGGANDEN

Sakkunnig revisor har begärt att få ta del av samtliga beslut från Skolinspektionen, inkl. BEO, som berör Härnösands kommun åren 2024 och 2025 samt tjänsteskrivelser och nämndbeslut kopplade till dessa. Trots påminnelse har efterfrågan lämnats utan åtgärd. I faktakontroll återkopplar förvaltningen att myndigheterna inte har fattat andra beslut än de nedan redovisade.

²¹ SN 2024-12-19 § 134

²² SN 2025-04-02 § 36

²³ SN 2025-06-04 § 63

Av uppgifter publicerade på Skolinspektionens hemsida framgår att Skolinspektionen har riktat anmärkning, föreläggande eller motsvarande mot kommunen vid två tillfällen mellan åren 2024 och 2026 (januari). Det gäller:

- 2026-01-30 Föreläggande avseende extra studietid och förebyggande arbete för att skapa trygghet, Hälledals skola
- 2025-05-15 Anmärkning avseende brist rörande planen mot kränkande behandling, kommunal vuxenutbildning

För övrigt har Skolinspektionen i kvalitetsgranskning bedömt att kommunen ”i låg utsträckning” bedriver en aktiv och systematisk tillsyn över att enskilda huvudmän för förskolor fortlöpande uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar.²⁴ Kommunen har också ”i låg utsträckning” ett arbetssätt och en organisation för att göra likvärdiga och träffsäkra bedömningar av en huvudmans insikt och lämplighet.

6.5.1 Bedömning

Skolnämnden har under åren 2024 och 2026 (januari) fått ett föreläggande.

Vi konstaterar att kommunen fått ett föreläggande och en anmärkning under perioden 2024-januari 2026. Föreläggandet var inte förenat vid vite. Då vi inte fått tillgång till efterfrågat material kan vi inte redovisa huruvida kommunen har fått föreläggande från Barn- och elevombudet på grund av brister i arbetet mot kränkande behandling.

²⁴ Skolinspektionen Dnr 2024:3705 2025-05-19

SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om skolnämnden styrning av grundskolan är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan ska kunna nå målen för utbildningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att skolnämndens styrning av grundskolan endast delvis är ändamålsenlig så att eleverna ska kunna nå målen för utbildningen.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi skolnämnden att:

- säkerställa att upplysningar som behövs för revisionsarbetet lämnas till revisorerna. (12 kap. 9 § KL)
- säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det på det sätt och i den omfattning som behövs. (3 kap. 9–11 §§ SkoL)
- säkerställa tillgång till elevhälsans samtliga insatser vid samtliga skolenheter och till en omfattning som gör att elevhälsan främst kan vara förebyggande hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § SkoL)
- stärka det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå vad gäller analys och åtgärder att vidta samt besluta om uppföljning av särskilt utvalda områden. (4 kap. 3, 5–6 och 7 §§ SkoL, Skolverkets allmänna råd *Systematiskt kvalitetsarbete*, SKOLFS 2012:98).

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Joakim Nertyk
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Specialist skolväsendet

Lena Medin
Certifierad kommunal yrkesrevisor

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

LENA MEDIN

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Serienummer: fdca59a9db67cf[...]85981c060041a

IP: 217.209.xxx.xxx

2026-03-11 16:03:48 UTC

Stig Carl Joakim Nertyk

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Serienummer: d0f51eb14cf716[...]6df9ed7ea4db1

IP: 90.229.xxx.xxx

2026-03-12 06:02:27 UTC

LILLEMOR ANDERSSON

1:e vice ordförande

Serienummer: 3cc6d575497e62[...]328db561f9d78

IP: 78.77.xxx.xxx

2026-03-12 14:37:46 UTC

SAMUEL MÖLLER

2:e vice ordförande

Serienummer: 86d3cee35d2a11[...]844f642812859

IP: 178.174.xxx.xxx

2026-03-12 19:23:01 UTC

Karin Maria Öberg

Ordförande

Serienummer: 4706b11107cc72[...]29245d00a2a3f

IP: 94.234.xxx.xxx

2026-03-15 13:46:39 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se <https://eutl.penneo.com>.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.